SRI PRATAP COLLEGE LIBRARY
SRINAGAR (Kashmir)

DATE LOANED

Class No. ______________ *Book No.* ______________

Acc. No. ______________

This book may be kept for **14 days.** An over - due charge will be levied at the rate of **10 Paise** for each day the book is kept over - time.

TO THE READER

KINDLY use this book very carefully. If the book is disfigured or marked or written on while in your possession the book will have to be replaced by a new copy or paid for. In case the book be a volume of set of which single volumes are not available the price of the whole set will be realized

SRI PRATAP COLLEGE
SRINAGAR.

LIBRARY

Class No. 891.441
Book No. D 75 B
Acc. No. 16055

MCO

SRI PRATAP COLLEGE LIBRARY
SRINAGAR (Kashmir)

DATE LOANED

Class No. ______________ *Book No.* ______________

Acc. No. ______________

This book may be kept for **14 days.** An over - due charge will be levied at the rate of **10 Paise** for each day the book is kept over - time.

اَلْهَزْلُ فِی الْکَلَامِ کَالْمِلْحِ فِی الطَّعَامِ

بیربل نامہ

16055
891.441
D75B

کشمیری

در حکایات و مکالمات

اکبر بادشاہ و پنڈت بیربر

من تصنیف خواجہ غلام رسول ریشی تخلص در لشاد سکنہ منڈہول

حسب فرمائش

غلام محمد نور محمد تاجرانِ کتب مہاراج بازار گنج بازار

{ شاخ }

مائسمہ بازار امیرا کدل سرینگر کشمیر

(مکتبہ قاضی نظام الدین خاناری)

قیمت ۵/

بسم اللہ الرحمن الرحیم

در حمد باریتعالی

بوین حمد و ثنا ذاتِ کریمس
سو گو سوی ییٔں دین بندہ نوازا
زکن فیکون کرون ساروی ہویدا
ز نابودی کرون تم بو دیکدم
بہ حکمت کرنہ پیدا ارض و افلاک
ز سیارہٗ سما تیز کرنہ تابان
کرون خاکس ز مردم قدر ظاہر
ملایک بر فلک کرتم سرافراز
کران از نور خود پیدا سو آدم
یکا یک پشت بہ پشت تک تم ز آدم
ز اوّل تا بآخر تس چھہ شاہی
خداوندا ز غم آزاد کرتم
ژہ کر دلشاد از کوثر زبان پاک
درودے بیحد بر ذاتِ سرور

عظیمس تہ غفور ستہ رحیمس
کرم گستر کریما کارساز
نباتات و جمادات و بشر ما
بقدرت پیدہ سپیون جملہ عالم
زنگا رنگ تم کرن دنوی شرفناک
ز خورشید و زمہ بالکل نمایان
ز معدن دریہ کم لعل و جواہر
زمین از جنس آدم کرنہ ممتاز
ان تس نش نبی مرسل معظم
پتھ روشن سپن فخر دو عالم
چھین جا یا چھنہ کانہ تس سع اہی
ہہ از ذوق محمد شاد کرتم
ز دل شو مدح گو بر شاہ لولاک
ژہ ڈالی سوز دل سینی منور

نعتِ شریف	خداوندا رسان از من بہردم درووده خاص بر ذاتِ معظم	۴ سرورِ کائنات

بہشت ماژ چھوک معشوق یزدان
سما بیمر تہ برتر چھوک شوذیتن
کرن تن نور تو ذاتن یاو ل
باآخر کی بیارن پیٹھ ژہ فضل
ز شوق تو کرن پیدا ز عالم
ز آدم دوہ دنیا تا یندم
کرن ہژدہ ہزار عالم ہویدا
ز ہر تو مہ و خورشید پیدا

۲

کسی تعریف مع رفتو فانن وانن
جہان روشن پیٹھ جای وین
چہ انتہ آری چھہ شود ساس
تی سر نیر انہ دراز انفاس
نیون دراز قد اوزی پیٹھ سپن ستر
نبی ژہم سپن ستر
سعہ آدم اعلی نشہ و تب ایس
ستھاہ چھوی ذو عدب چھو سرکا نیانیں
شفیع المذنبین چھو جانی جای
حضور تمنا ار جانی جای
خدا ازو مبارک نعہ
خدا راضی چھو جانی جای
پیمن چھوی سرکار اصحاب
و چھنہ ست چھنہ ستن دل
پید نصیحت دلہ چھوی

بشوق دل پری صد لک دروده
وندی بو خاک پاین چشمه هردم
قوی امّید چهم در روز میدان
بحق آن خداوند دو عالم
خداوندا چهوم از شر دنیا
نهوم در دین و دنیا شاد و خرم
وسیله چهوس این سردار لولاک

بذوق دل وئی با صد سروده
چهوسی لاچاره بندی چاره کرم
چهوهم پشت و پناه ایشاه خوبان
به خولی ها دتم روی معظّم
نجاتی دم مه از مکّار دنیا
کرم ایمان عطا کاسم مه سوی غم
برحمت کرمه از جرم و خطا پاک

آغاز داستان قصّهٔ بیربل

شهنشاها بدهلی تاجور آسو
سخی دل حاتم ثانی بدنیا
رعیّت پرور اصاحب کلاها
بروز و شب تلاوت کار تهیسو
همیشه مجلس آرائی اتسند کار
کرن بحث و مباحث با وزیران
به عقل و زیرکی ترمشتهر آسو

سولا ثانی بدنیا نامور آسو
بحشمت برتر از جمشید و دارا
قیامت تام نامی پادشاها
مسلمانی اندر ثابت قدم آسو
بدانائی کران آسو عقله طومار
شکر گفتار آن شاه درخشان
دپان تن نا و اکبر پادشاه آسو

دربیان آغاز عقل بیربل

نظر تراوِ تس کن ینکہ یین
چھین صورت تس زطاوس زیبا
سنفش بال وپر تس دلفریبا
ازان یین جانوا راہ ذ لہ ثامن
یین خوش آن شہ فتح نزاوہ
شکاراہ کرنہ ازحد زیادہ
وچھت شاہس فیرین ایمن پر
تت اندر دوک ہرنہ گودنہ تیر
وچھک تت منز شکاریہ نماران
بجنگل وارتمم شادان خنداران

عقل ہر چیزہ بشہ بہترتہ افضل	عقل ہرگونہ ہر چیزس چھ صیقل
بدنیا عاقلن ہند زندہ چھو نام	عقل کرِ پیدہ ہرگز لاگ موخام
غرض ونومت یہ قصّہ اوستادن	درسفتہ کہ آن عالی نژادن
مفصّل ونومتن اردو زبانی	چھنہ کاشرکران تت قدردانی
کہ دراین ملک اکثر چھی جہالت	زبعلمی یین اندر کہالت
یہ قصّہ اونو توی یہ کاشرس منز	ترکِ فکری گژھمک دِلنی اندر منز
لطافت کاشرس ایوان لوکن	بجان ودل تہون تت کن چھ تم کن
زبان مادری چھک چھو کنہ تقصیر	توی قصّہ انوم درنظم کشمیر

داستان بفتن بادشاہ اکبر برای شکار با وزیر بیربل میگوید

ژہ کر دلشادہ قلمس تیز صیقل	یہ حال شاہ اکبرون مفصّل
بیک وزی شہ روشن ضمیرن	کرن حکمانہ عالی تم وزیرن
کرِ فوج گران حاضر بیک آن	شکارس اس گژھو شادان خندان
جمع گو فوج از حکم شہنشاہ	کمربستہ سپن حاضر بدرگاہ
شہنشہ کھتو گرس پٹ شاد وخرم	وزیر عقلمندتس آسو ہمدم
سپن راہی شکارکہ قصد آن شاہ	تلن فوج گران یکدم ہمراہ

پجہ مرہ چشمہ نمستر آیداوہ
یذان سوی ذیثہ دون ہوش دواوہ
ہنہایت خوبصورت جانوراسیہ
یہ معشوق ذیثہ ون دل لوکن
وچھت تس کن شہنشاہ مفتون

بہ فکرہ چارہ سازی ومراپا سپیہ
وزیرس کرن سپن شہنشہ یاران
زہ کر چارہ منز دل سوچانوران
بیا سنجہ دلہ وینہ تس اہ شاہ عالم
ورنیم سرکتہ پکہ یاں وزیرم
یہ چھوی ونی جانورکیا زہ تر رفت
ازین اندیشہ منز جانوراہ
یمیدہ وچھ شمع چھونہ زاہ ای شہنشاہ
غرض کمبہ ییہ کستن لکہ چھی بر فکرن
ازین اندیشہ تیمی فکر ین زیر نژہ نیہ
دیکہ مین چھنہ ییہ پکنہ منز بیچار ازی
یوہ صورت بلن کا وینہ زی

دیت تا ہن یہ پدیت غفلہ چھت
درین جنگل ژہ ون کنہ سر زہ یمن
وزیرن سپہ لپنداون در اینجا
دہ جہت ستہ کہ سپن بنی پہ بادشاہ
ونیدر تو پجا نیہ وی دی ترت اتیب
صبح ایخ قابن لو ژکہ نت نن
ساپی ایج نہ ماژ شاد سپدون
تیہر و تھمتر دو نیبو ژ دو در خان
سپن دنا و نیبر تر ود و جان
ونیدرہ سپنت تمر و سپن ارزانی
ریکار خود نمی حسرت گھہ ن
نہ رود گاتس حیثین سر پہ یمن بو
گلاب رو پیپن تمن گو زعفران بن
ابوچہ سپتین تہر وس ارنعوان

5

چھون ہر کار خود تم خبر تہ
در اسہ خبر گفت اگر گن پہ ات اس
بیکان گر تہ سپر چون باد خزانہ
جلو دنگ تمن دقار تہ آسو
ہمہ دیگر تمن گفت زنو سپر
سپاہ گو تنگ تم دو زکہ جوت
بیکان سپراہ راہ تم از ضرورت
ہکاتی کر تو اک منزلاہ طے

کرن پرواز ہتو جانا ورن تام	سپن ژ مضطرب شاہ نکو نام

داستان رفتن بادشاہ کہر با وزیر بہ بیرن بدنبال جانور

شہنشہ تس پتہ لا دِ یو یکبار	زشوق و اتمس آسو سینہ افگار
تہ ڈیشت آن و زیر تیز فطرت	بنا چارہ ہرن شاہس کنوی فوت
ژلانی جانو ر چون بادزن آسو	پتی تس شاہ چون صبا دزن آسو
ہکت پی کہہ تمن لو دینہ رفتار	سپن ناکام بر آن کار دشوار
یتھی پاٹھ منزلاہ اک کر تو طی	بدیگر جنگلستان و اتھن پے
گرن لو دکنہ اصلا طاقت و تاب	شکار بالکل تمن سپن نہ دستیاب
دن تام آفتاب مغرب جای	شبن خیمہ سیاہ تان کرنہ برپای
سپن سوی جانو ر تام از نظر غیب	وزیرن پو شہس آسی یہ آسیب
ونن میانوی ژہ کہنہ نوقتہ زہار	درین جای خطر سپدک گرفتار
اتن کدھ تی دفوج خود برآس	ژ یہن تراوت چنین جای خطر اس
چھونہ یت جایہ اسہ کہنہ لو دس وار	گرتہ ہو ما از قضا ناحق گرفتار
درین ویران جاو نتم کرو گیاہ	بہ فقر و فاقہ یت جایہ مرو ما
درین جنگل دندہ نہ گزندہ	یمن اندر کرو گیاہ ان نہ بندہ

یمن اندر کرو گیاہ ان نہ بندہ
دیار غم تمام تنگ چون سے
افغن شہر اہمن اندر نظر یہ
چھٹ تن کن پین خوش گی چاو

داستان دیدن بادشاہ ہمراہ وزیر در شہر دیگر

یمن نزدیک شہر م وات پامت
یتن پتہ تی کر کنت منزل ات

ولی از فاقہ تم آمت سٹھا تنگ
گل دین گمت دن زعفران رنگ

غرض شاہن وزیرس پونہ فی الحال
بوچہ سیتن بوپنوس سخت بحال

ژہ گژہ جلدی مہ کرزان خوان نعمت
تمی سیتن مرہ وزم جان سلامت

شہانہ خوان نعمت ان یکبار
وگرنہ وغد چھوم کھارت بوبردار

سپن حیران وزیر تیز فطرت
دپن یاد بیس کنہ انہ بونعمت

نہ کینژاہ زاہ راہ تلموت چھو سیت
نہ نقد و جنس کانہ سامانہ سیت

سٹھاہ عاجز گژھت تم دپونہ شاہس
نگہبانی گرن دون کرژہ حاس

ازان پس دراو نہ شہرس اندر تراو
چندہ چھن مندچھن بازارہ منز دراو

اول خالی نش دست از زر و سیم
دوم نش باد شہ سندی نس بیم

گمت مینی غمن دون منز گرفتار
تہیہ سنتی دگر بیم شہریار

دین آسو چاوہ کیاہ کرہ اندین کال
گرژھم کھتہ پاٹھ راضی مہ شہریار

بوچہ سیتن مہ پاس چھومنہ طاقت
مگر لازم چھہ کرن درغم چھہ ہمت

اظہار کردن بیربل عقل خود در شہر

کرن گو کریکہ ناداہ کوچہ بازار
کنون گفتار چھوم سپدیو خریدار

مہ اکہ اکہ کت اس ساتس کنن چھیم
کرو جلدی مہ فرصت تیز کریم

کران او طمعہ او دشنا مکاری
دنکلش چوب کرمس څن جاری
دیوانہ گمت قیران لکہ شہادن
نستا مست یکنا کئی کینہ یاردن
تو ہی کی چھوی دون فقانہ افغون
دیان دیوانہ گمت آسہ مجنون
ہی خندہ کرن گا ہی نہ بوزن
بیموی بوزن سود اندیشہ بوزن

پنجے پاڅن سو قیران کوچہ بازار
خدایں سو بہ آخر نش خریدار
سنت سنگھ قوم کھتری سوموصوف
بدولت آسو سوی شہرہ دمعروف
دین سوی بر دوکان دہہت سوہ
بنا گرتش کښن اندر صدا گوس
دتش تا دد پوتش ہے جوانہ

مہ وقمر کیاہ دنن سرو فسانہ
بیاپخ دلوستہ ہری خواجہ زادہ
[illegible]
[illegible]
[illegible]
مہ چھوم حاجت [illegible]
بے بہا [illegible] خریدار
[illegible] لوزت
[illegible] سو بیہوان [illegible]
[illegible]
[illegible] الخاتمہ

کرک یدو سفر منتی زہ ای یار
خدائی چھی اگر نہ کھک تت منز رہ بیدار
پنچھی آن وزیر نہ بیک کرد وار
سپن آمادہ بد فنن ہیر بیکیار
تمہ داخل آسن کمن رحیب نامت
دین تتن خواجہ زادس دم احانت
وتن انزعاجزی تس آسن تکفاد
چھیس مضمون احسان ای نکوکار
سپن حاجت زہ تتن مع بعد انعام
وتی و دن صباف بنیوی نامہ و پیغام
دیان ھمیر زنہ برخ نامہ و شہور
ھیو مولد میانو بچہ آفاق
ھیو میانوی پادشاہ مشہور
چیمت بن انزدوقر نا رحم
حکمرانی کرن اندو قر نا رحم

وزیرن دپو تس ای خواجہ زادہ
ترہ ساس روپیہ نقد یدی دکن حل
تہ بو زنت دتو رقم تم خواجہ زادن
وزیرن دپو نہ تس ای غمگسارہ
اگر بعمل انک نہ چھوی تہ کتو جان
اول سر بادو زنہ زاہ ہمنشینس
زنانے سر دس منز دو زنہ زاہ
زنانن پٹ برس گرہنہ تھاون
چھکم کم شیر زیر امنت زنا نو
زنانو خانہ ہا ویران کرمت
دویم کت نی چھ تت گن تھا وتری
چھکاوہ دتو تہ سوداگر زنہ زاہ
چھو و لو مت دا ہو گن تھاوی یار
بو جہ آن تس شصت فہرہ قیمت
تریم کت چھی اگر سفرس لگک زاہ
اگر سفرس اندر نرمی کرک تی

مہ چھیم بس تری کلامہ چھینہ زیادہ
ونی زان پس کلامہ بو مفصل
بگوش و ہوش تس گن تھاوتم کن
نصیحت بوزتی ای ہوشدارہ
وگرنہ کھک تہ تت منز بو نقصان
تہ گو سگ دتو مولن بدخو کمینس
انس تھوستہ کرس آخرتہ سوا
تہ گو اعما ہسی آئینہ ہا ون
چھکم کم طوطہ کل کر مت زنا نو
زنانو حال حیران کیت کرمت
عمل تت پٹ تہ کرای صاحب ہوش
کرک یدوی تہ کھک افسوس تہ آہ
بہ اسپ گم شد قیمت چھو بیار
یہ کت بالکل نہ در زانن غنیمت
دماغ تت کرزنہ چھوی تم حاشا
ہر دم راحتک پیالہ برک تری

۷

چھ اگر بادشاہ منتی بیان عام
مسلمان بیہ آن شاہ زادی
رعیت پرور اشرین دیمان چھو
بدھی کی دیہ لاہور تختگاہ بتن
وزیر اعظم اوس تنن ...
ای یدو عالیاہ در یتہ کی تی زاہ
امہ کر دم برزنہ کھنہ برو ا
وفاداری کری لوبہ تیچہ دیت
یمن زی بیت پیادی لو ریوست
وتھی دو تسہ دحشتہ زاران
توی ہمت تمی عالی تر ادن
زنھ آن ست تکم تن لو
دین کرداغ داراہ بدت لو
چیتہ لگ یان پاس یکی کم کھار
اگر یدو کھہ ایہ یا اوشنہ ہراز

Library Sri Pratap College,
Srinagar,

بخذین دینی وات در انجی
سنت وجنی تہنہ گهرن همت شاه
وچهی تامت سو جنگلی پیرزه ناوکی
گڈو پیهم وتهه درام رام ترا اوگ
پس از ساعت سین ز خواب بیدار
وزیرس جی ٹهیت ہن ایت سکار
همه وتم فوج سا ڈی کیو جهو گهرت
ازین اندیشہ پاکل چھوین پیو ئن
وزیرن دیا سنت شاه زمانه
گهت سکن نمی ڈاپیکی بخانه
ازانجا درایم راهی بخانه
برهی وات تم اندر زمانه
زشادی ٹهیا نهایت دو غوغا
شهر در او هیٹ استقبال شاه
ازان پکن پیو ٹهه شاه بتخت دین

درا صلا گرسٹهاہ خام این کار
دلس اندر مہ آسیم میم کلا مہ
درین سودا چهو نہ حاصل کهنو غم
توکل کرمہ ون باذات باری
خدا این بیم چہ کرمت نیک فی جام
سنت سنگهه نهاوتن ون برتوکل

ترہ ساس وبیہ کرم مہ خرج یکبار
تمی و نیم دفتم سہت ز لو علاوه
خزاین ذاتہ سندن کیا گرهی کم
چهو کیا کهنو غم کرم پانی سو یاری
توکلہ سینت تم واتن چہ برکام
خدا یانی کریس وین مشکلن حل

رخصت گرفتن بیربل وزیر از خوجه سنت سنگهه و رفتن نزد شاه بادشاه

وزیرن بلہ اجازت ہتو ز خواجه
ہما ندم دراو خوشدل ٹهیا و بازار
پکان گو خوانچہ ہت پادشاہس
بخدمت وی اتنا ون خوان نعمت
تناول کر شهن جی لشاد سیپن
پرن حمد و ثنا سوئی خداوند
ز بعد خورد و نوشی خوش سین شاه
پکن منزل منزل تم سیکبار

سین خرم تہند عالی مزاجه
شہانہ خوان نعمت کرنہ تیار
تمس عالی صفاتس نیک خو اہس
کباب و نان و حلوا شیر و شربت
ز فکر و فاقہ ٹیہ آزاد سیپن
وزیرس پٹ سین رضی تہ خورسند
گهرن کهنت درایہ تم وپس ز انجا
لبک ت خوش سین آن ہر دو دلدار

گهرت ستہ غلامان مگی ز بن
سکافات کردن خواجه سنت سنگهه
بر گرفت ز بیربل جابس

بیا ساقی دمہ مرا قصه انجام
نمی بینن وانتم قصه مختصر
ایادولت داده قصه جوہر
مفصل ان بیان پیانین نزاران
سنت سنگهن نمی دوکا بدادان
بنہ کنهه مل تهمن بلبنین بر امیرہ
سو سعو در خہی خودان ہر سہ ہمت
بدولت سو نتی خہ ہم لکاتی
بہ یاد سیل بد ہمت عالمیس
نخی دل ہمت ناماہ ہر سہ ہر وی
وینی تمی نمی ناماہ ازنین جوی
سنیاہ نازنیاہ

قد زیبا شُند چون سرو طناز
اُو بران زلف پیچان تا بدامان
چھوٹ شُندی چون گلنا تازہ
نہ مہرو آسہ ہرن تہ لہ ماران
دپان آتش نا و طلسی ہا رو پیس
بتن ہمسایہ اک کھتراہ یسان آسو
صنوبر سرو قدہو سرو رعنا
بعمر ہژدہ سالہ آسو سوی پوُر
سو بر طلسی سٹھاہ مشتاق گومُت
کران آسو روز و شب تس آرام
بہ ہمدیگر نمی احوال با ولن
سنت سنگھ بیخبر اما حالتہ آسو
بیک لوزی سنت بیرون زخانہ
برون شہر میدانا کو سیع آسو
بکن گو واتو بر چشمہ دوان تام
لباس نازنینی کر نہ از بر

برعنائی و زیبائی بصد ناز
بفرقش در سیاہی خط ریحان
شُبن کیاہ آسو تت پٹانگ غازہ
ز تیر غمزہ لچھ بد خون ہاران
شکر گفتارتش شیرین خویس
بدولت غرق کرمُت خالقن آسو
سٹھاہ خوشرو تہ خوشخو بڑ جوانا
موہن سنگھ ناو تمسند آسو مشہور
تسندی عشقہ سُوی بجور پیومُت
دپن آسو چھوم بدست مُنت دلآرام
دلک سر آسنہ پوشیدہ تھا ولن
ز مکر زن سو بالکل بیخبر آسو
برائی شُستن رو دراو پانہ
تت اندا ناگہ چشمہ اک فسیح آسو
کرُن ہنو شُستن شو یکُ تم سرانجام
بصد آداب تہوتن تا گس اندر

صاف
بہ رنبار ز نامت تن کہ دہن صاف
بلون آئینہ پائن عنبرین نافہ
بیچن فارغ ز شستن و شوی مٹیہ
لبا بیس نازو بر سینہ تا مت
دران آشنا و چھین بوشیدہ اسرار
سپین جیران جران و خندہ آہ تا بہ
درخت بیندہ و ندیر سر بیچھو طاران
بپیہ تنت میوہ گومت پختہ دیپو
تحمیب ترپوس عالب جیرین پیو
بستادہ دور نمی گو
گرہ استادہ دیھون از زبان
سپین جیران دیھون طاہ از میت
سپین جیران واپس آئی تو وامت
سوی خانہ سپین گو تیز رفتار
خراماں سوی سپین سوی بازار
زن دی موالتو نامت سوی بازار
ہینت آسوی سوی سپین سنگھ بد وکانہ

دو چشم نازنین برہر گر آنہ
اتی کی چھوی سنت سنگھ و آنہ
دو کھل تمسند بڑ بیوھا
یہ ہمدیگر کرک تقریر بسیار
ازان پس پیو سنت ... بیار
زہ ماچھوی لو زمت آہ دلدار
کہ آبا سر میوہ بیند اودر زن
پیماخ دیو سر نغم ابر دانادان
وبان دیو انکی ہمدیحو زہ اوقان
پچھو وبکن درلکبیرتہ یا باب
دہ میوہ تہ بہ آست دہو مت اب
پھ کھم باغ و نکن ... گیمت
درخت ان جہان بر رشتہ بیمت
چلی لوفردہ و نکن سر ... ساد
جو انکہ و ادہ بیت ... تہ باد

وندس منز میوه بالکل چهو ینه امکان
سنت سنگھ ڈیئی ای یار طنات
درخت هنده وندسر سبزها وی
بوهاوی پخته گو مت هنده وندبور
موهن سنگس ته بوزت ودنه هوش
زلعد آمدن سٹاه گو درتحیه
موتر گو نه نتس گفتار متسند
سپن حیران دلس چهوسنه یه باسن
بپاسخ دیونه نتس امیرد ناد ان
اگر براستی شد چالو گفتار
وگرنه شد کلام تو مبتذل
سنت سنگھ دیوس امیرد اختیار
ژهنگ یت تهف ته ٿهاوی پیشکش بو
به همدیگر سپن راضی نه دلدار
فریقینو کرک تحریرات پٹ
سنت سنگھ گو بخانه تشا دوخندان

نه واپس یم کهتھ امیرد ناد ان
شرطمی بیت کرهاونت دمی راز
نصیحت چهی کهتھ بو یاد پا دی
وگرنه شرط تو برمن چهه منظور
کرن ساغناه تأمل رود خاموش
کلام اوسپن نتس تصور
محض بهتان وچهن نکرانمند
دین رسوایه گژه منز عام وخاص
شرط کر گژه دروغ وراست اعیان
تره لچه روپیه نقد گنزری یکبار
نمک معاوض ژه کیاه دکن مفصل
اگر نه راست نیری میالو گفتار
یه ساروی پژ اثرات منزنه اک هو
شرائط انکه در تحریر و تقرار
کرت وعده هرگ تاصبح بهلت
لبن نٹ گنج مخفی بیوٹھ ٹاستان

سازش کردن موهن سنگھ برامی
شرائط بازن میت سنت سنگھ
بجای خود موهن سنگھ گوڈ بن گو
بوباکل فکرد اندیش نذر بیو
بکار خود سٹاه بوی آسو بیزار
پیمان آسو بیان پانس یکی گرت کار
تره لچه دیه نقد دن چهی ژه اجیب
یه لوکن اندرسینک ژه بیه عجیب
پتس چهوی پور راطمینان دیدل
شرط میالوی پتو ماپند باطل
سپن پژه میتلا سوی ندین کار
دپن آسو اگر چهم این کار دشوار
سٹاه مجبور گو از بهر تدبیر
دپن یت منز کرن شوبی نه تاخیر
این طلبی ون نتس یه رود اد

۱۰

بنو من سپن از بور بیدار
سر میت منز شرط چهو مرانشو بو
غرض تت منز سپن ندیه بان
نمه چهو منز دپن عاشن خاصن
سر خرو سپن منز ای دلارام
قوی امید اس من شد بور انجام
کرنا پژ شرط وصل لوی بخت سنج معلوم
میه پژ سپن بندم ماراب انکه بیکن دانش
جیب تکلیف بیه سنت سنگه مجھ ندم کلبه
دیدنی نیب نمبه لهی چھوٹ آیه ازلیب
همت بهوی کوی تریه دیچه نصیب
ازلان شرط دین منزکن اندری ازدر بجایان
آمه یاوی نازه بو بالوی بیج

چهو بو ... ته زناني سيت مرودس
بنز چهوي داودن گرس سن دس ... راز
گرسه ... فمه چهوم لانه سند ورنه ... زاه پان
باه ... بنيدن ع زدل غ نش شکهه ... دون ... بر از خود
... زفکار رن ح ... تاو افضل ... گن دون بوزت
سنت گو ... پانه ... نفاد بوزت
بنی بنو نبی ... اه ... ک گو سو ... رت
تیا چاده کر ... ژحی محرم راز
اسانی تن ح ون ... پان ای ... یار
سنت ب دی بنید ... موان بوزای
وهربان ... گو ... پ ... دان ... بار
وچهوم ... بند ... وند کلاه ... زبان
ببیت بخته بند ... وندماه ... بران
تعجب ... گو ... یپدا گو س حیران

گرژهی ناکام پامت چیانو شوهر
کرو باهمدگر اَین عشق و عشرت
سیٚن درگوش طلسی یان گفتار
ته ای دلداره فخر ملک کمنه مبر غم
مه چهوم سوگند لانگ نه منا تک
کرن سوی نرم امشب چیلوان ون
چهوین راز نهانی در دل او
ونت طلسی بجانه گیه روانه
دیٚن تن خاوندس ای دلبر من
کهچ شادی دس منز چهی زگیمژ
کرم محرم سرن ای سرو طناز
مه نش کر راز پوشید ته ظاهر
زشادی تو گرژهیا رنجید دل میانی
بهو لازم همنشین سیر باون
وزیرنه پاٹه شاهس محرم راز
وزیرس ستو هکا شاهزاده کرت کار

نیم حاصل مه چانوی گنج گوهر
ژلی اده پانو سا روی درد حسرت
بجو رسندی دیٚن وانیس بدلدار
کمر بند همت چهوم پور محکم
ته ای دلبر بیه چانی حیا تک
ممن مطلب کڈت افسون فن ون
ته پوشید مه نش تهاو بنه یکه مو
زمکر زن هتن ماون نشانه
ژه چهوک دلخوش سٹها ای سرور من
نه کر اظهار چهس بیتاب گیمژ
بجو شنودی خودا ای محرم راز
وگرنه چهس بو تتو تان خسته خاطر
زمن پوشید تهاو ان هرگو زحانو
گرژهه سنه زاه ته دل آزرده تهاون
تنهی پاٹه زن چهه مردس ای سرفراز
بغیر زن مرد بالکل چهو بیکار

ژنج بنزی وچهم ... دزتان
وچهم قدرت ... دن
عظیم الشان ... برت
کرم ... مه خدای ... ای
چهو دوق ده سو سمان ... لا شریک
چهو بڈ پتشکر ... ... دی
لا شک ... ... بیپو بانی
سهاوات ... ستو ...
۹۰ ... مه ... رعن
... روق ... ... ناگن
فراون ... ... زمیس
زن از ... دان دوف ... میس
حمد ... ... فرنیس
کمن از ... پیدا ... شاه لولاک
نو زو کمن انسان ... تر فاک

یقیناً بیوٹھ مهٔ تصدیق در دل
تمی سٔتری چھ دزمرثت جنتس
عجایٔب کیاہ سہ سٔتری درزمستان
ظہورِ حق وچھنت دلخوش ہیٔن مہِ
تحوشنودی ہٕکن آسوس بوبر راه
زٕ بعدِ گفتگو دپو مہ تمس کُن
لوٚ ایس دپُ مہِ کُن تم ای مصاحب
دیوم فیرت مہ تس کُن ئی تکرار
بیہ تت پخنہ گومُت میوٚ ڈیو بٔھم
موہن سنگھ نٕ ین خبر تٕرِ حیرتن بیو
کلام من مخولہ تش بدل آو
بیاسیخ دیو مہِ کُن تم ای برادر
اگر پُز نیرہ چانوی این کلامہ
وگرنہ شد غلط چانوی یہ گفتار
سیٔن باہمدگر تحریر و تقریر
مقرر تتو گزہون اکہ مُت سحرگاہ

ہمس نش کہنہ چھو نہ این کار مشکل
بناون پخنہ خامس خام تختس
زوحدت عقلمند گمیت چھ حیران
درین شادی ہتوم گرہ کُن بحِن مہ
موہن سنگھ بر دوکان جو دبناکہ
عجب چیزاہ بوہاوی شرط چھو دیون
چھو کیاہ تتہو ہو عجایب تہ غرایب
وچھوم ہندٕ وند کلاہ سرسبز بیاکھ
وچھنت آن از در دل نقش بیو بٔھم
ازین واقعہ تعجب تم سمہاو کھیو
رچن ہاوہ بدندان بر گران تا و
کہ برگفتار تو کر چھوم منز ور باہ
زٕرہ لچھ روپیہ دی معاوضہ انعام
زہنی یت تحفہ تہ چھوی ان رو دچانا چار
پیگاہس وعدہ وفاوق بہر تسخیر
یہی شادی دلس منز چھم مہِ یماہ

بتوت ماتم تہ دو تحنش گرہ
پیاسیخ دیوسہ مہ اصلاً چھکی تہ کار
مہ بر گفتار تو با ورایاز راہ
وچھس زٕ ان تہ ماکھہ چھی ہنگامہ
ونان دیو انی ہنر چھو کیا بات
تہ بٹہ پرین جنین ہامسند یوٚن
بریشان دل تمی کن چھو تہ گو
زمستانس اندر سبزی چھ ناید

ادا میوہ زٕرہ ہی دیوٚ بٔھمت جواب
دیتم چھوم قسم از ذات باری
مہ وٚمی درست میر الفاظ ساری
بوٚ ایس دپوسہ مہ باور ہمہ
ازین گفتار دل سین مہ ہمہ
مہ دوٚن گُنت چہ ای جان جانان

یکم تہ ڈرشت گوٚس نہ بٔرچین چین
بیرہ تم گگنی کیانہ تمنا
پتہ گفتار وانت گرہ غلین
بالا تحت سین حاصل چھی گیان
ہوی چھوم باعث شادی ہمہ

غمخل گو یہ بار تس لوٚنت سبیرہ
ونس تس سرسٔر تس نیمہ ہر راز دن
فلان جا یہ چھو بامہ ہو ابلا
سین تتہ تحف دو ہمس پٔھرپٔھ
کلہ کشتہ باطہ ہوو

وچهن پنڈ وند کلاه سبزتر شاد
سپید مرو بهر گلدن بنج متوله نیاد
سپن انگه گرو بجانه شادو خندان
چهو بهو بعد بلبل گره بین در خون بتهلان
به بستر گاه خود در خواب راحت
سنبج آر امریز پس دوه راحت
صبح بیه قیامن تراو نوران
زنور او سپن ظلمت پدیدار
سنت سنگه تهاپر گو ازخواب بیدار
سپن ازی سر نفار
دپن مهرو پتین لکهه والت
بی اول ترالط بردو سهوالت
بفضل حق نمس تیر ط انجام
اگر ییه آن خدا این سو ناکام
گژهنی بیک لوکن اندر زنان خانه
بروتهی دراو سوی بیران خانه

دپن باشوهر خود روز خاموش — موهن سنگس مشی ازتا وته توش
بگه بوکن اندر سینی سورسوا — به بستر وته کرو آرام ساغاه
زلعب آن سوشونگ بربستر ناز — مت معلوم مکر ک آسونه داز
کرن ازمکه زن معزرو مدهوش — کهورن فش فش دیوانی گو سو بیهوش
سنت سنگه تهاوتن دزخوب راحت — سپن دلخوش مت طلسی زفرحت

بیرون آمدن طلسی ازخانه خود رفتن پیش موهن سنگه و آگاه کردن او را از راز خود

پس انگه درایسی بیرون زخانه — موهن سنگس لشه واژی شبانه
دپن تس کن که ای یار وفادار — مه انمی خوشخبرون روز هوشیار
زخوشخبری آن مه رو سپن شاد — دپن تس مرحبا صد مرحبا باد
گمت محرم آسس هر این راز — خدا تهونی سلامت ته سرفراز
مه غمگین دل گمت تره آسو رنجور — ژه انهنم خوشخبر کرهتس بو مسرور
مه گو دریافت جلدی گژه روانه — به بسترگاه شوهر به سجانه
بیکدم گیه به بسترگاه شوهر — کهٹون بهرر ٹونه درآغوش دلبر
سنت زخواب راحت مست بسیار — خبر آسس نه کهه ازیار و اغیار
موهن سنگه بر لب چشمه شبانه — سپن راهی زهر امتحانه

بروکان موهن سنگه گو روانه
سپن وارد سو برد دکان مت
موهن درخواب راحت چهو پات
زشادی آسو باکل مست گومت
زخوف حضرت حق دور یومت
کرن بیدار یکدم مرد مغرور
دپن تس وته شرالط کمه بن پور
به بهدیگر پس انگه درایه بیچی
وونی کهه نیت ازبر ملاقات
سپن اجل ع تنگ گرد نوازان
نند بیوی قضه لوزت گگرت شان
بلیه کربا وریون کنه مدبس
مکم شادمان ینتر فن پس
مانی گر گمیت سخت حیران
همیدکار زخود تم شاد و خندان

در آخر لوک ہت برحشمہ تم دڈای
سنت آسو بیخبر از بازئے یار
سپین وارد تمی برحشمہ یا مت
وچھون نہ شرط خود تنہ پور انجام
گل مقصد گمت از بیخ بر باد
تہ ڈیشت گو تمن زیر و زبر کیاہ
کرن ہی ہی مگر بعد از خرابی
سپین شرمندہ منز خاص تہ عامن
زپن پا لو کھنو کا راہ کرنت زی
اگر وَن ہا نہ سر لو ہمنشینس
گڈ ہوم سوی بیر بل مِہ ماوہ ہم وت
نصیحت تمنزی پائن تخم نہ
مِہ چھم نئی مصلحت ایو ان در دل
وگرنہ ما گڈ ہم این کار دشوار
صلاح چھوم وعدہ نھاوش نت زرا ئیں
کرن با دل پہوی تدبیر محکم

مگر تم آسہ مارن یا وِس گرای
تہ مامعلوم نتش کس فرمہ اغیار
غرض تتو تان سنت سنگھ یا سلامت
انہ گنڈو گوس میوئس منز ن شام
ہرن خون جگر ثر کرنہ فریاد
پیس غنچی تبر برسر زبر کیاہ
سو غمگین دل سپین ریچ و تابی
ملون سو راہ دتن تم چاک جامن
سخن مِل ہت بقیمت راوُرنت تسی
بہ زخم تیر ما لگہ ہم مِہ سینس
بلا شک اک گروہ لیہ تسنز کت
ز بدبختی مِہ تت کُن وت لجمنہ
گڈ ہت تس نتش مِہ سینس حل مشکل
موہن سنگھ ہت تلم طلسمی یکیا
کرن ژُ تو آسہ دیوہ تت منز خدایس
ولی از کار خود پیومت سو درغم

زیکا زنگ تس ع ان نعمت کھیا وہ ناوک
مرحمی ڈیشتی تنز جامہ چاوک
سپن از نو رد و نوشی بام آزاد
وچھیت مہمان نوازی گوشہاہ شاد
زبعد از سپن در نفنگ نسہ تہ یہ سخنک بغبار
تیزہ سپن ع مہ و پیام تس یا لفظی احوال ایکھار
سنت شغل ... تس غمی کران ما بعد کرنس
بیتم زبان ... حسب و نسب ... دمان اس
بنیدن خلقی نہایت ... زبان فر
بزنچ خلقی سہ بہ چھس زبان سپن اندر
زبانہ تخنی سپن ... انقر سپن اندر
سکران چالاکی انقر سپن جھوس
بیا پانچ و لو نہ تس ع کی ... چھو
بوتت ... اندر نست ... ... و ... ن
بہ روم وچھن چھی ... بیانی وون

کرن فکر اہ چھون گومٹ قد تنگ	شین ہتو مٹ وٹن پانس یا رنگ
پکان گو وچھونہ تامت اک جوانا	دپن تس کن کہ امرد توانا
چھو ماہند دیہ یت شہر اندرکا	ہہ ونتم صاف کرتم پور آگاہ
ہہ گومٹ تہ یر چھوم پر رہو مئی نو حال	بو کرہ آرام راتس شاد و خوشحال
دپوس فیرت جوان ای برادر	ونی بو خوشخبر از پای تا سر
چھو یت شہر سہ اندر اک مالدار اہ	نسب کھتری ستہ ہا عالی وقار اہ
چھہ تس دوکانہ در ہر شہر و اطراف	سخی دل مشتہر از قاف تا قاف
مسافرخانہ تم کریمت بنا چھی	بدستر خوان او خوانا کھون چھی
مسافر اہ پکان پیس آسہ در راہ	گژہن از آب و نان سوی سیر انجا
زہ چھوک ہمقوم تمسند گژہ ہمیندم	گژہک تتو ونتھی دلشاد و خرم
سنت یام بوز تمسنز نیکنامی	پکان تس کن سو گو از خوشخرامی
بصحن خانہ آن د اتو غمگین	سپن ڈیشت دلس تس پور تسکین
دپن بے شک بوکرہ آرام راتس	بہ حق من کرن تو آسو ذاتس
بناگہ پیہ نظر کھتر سہ تس کن	بہ خوشنودی دتن آنو تس کن
ازان پس تم غلامن دوپ بیکبار	انیون فورا مہ تس این مرد دلدار
بجلدی اکو ہو باعزو تمکین	بہ مسندگاہ بہناوک بہ آئین

۱۵

امہ چھوم پا یار از ہر نا کرانہ
امہ چھو منہ کا ھنتہ در آنکہ تانی
نہ در لطف نہ اندر کامرانی
بہ بوزت گ گھر بہ از زدہ غمگین
سپن ناراض کھان رحیم چھن
دپن بخون بلیس در چھوب
امی لیس بیس پیسی خوانہ زار
خجم خود بو کرہ من خستہ خاطر
گرد و نکن چھو در حال مسافر
مسافرس دو ماغس یت نیکار
دچھہ من ان بہ اصلا چھوی نہ کار
دپن باتہ دکمن دکس یہ آرام
چھو صحبت سندہ آغاز و انجام
ازان پس تہ تنگ گی یہ بستر نار
کرن پیہ آرام دکس گی بعد تار

صبح یله آفتاب نور کرن
سنت سنگه گو زخواب نا زبیدار
غلامو چاوتا منت قند و شربت
وزان پس پیش کهتری بهر خضیت
بپاسخ دیو سه کهتری ای برادر
پدر چانوی نهایت خوش پسند آسو
تمس میانی تره ساس و پیه بقایا
زه بو زنت گوسنت بسیار حیران
پس از خاموش کهترس کن ... دو پدر تا م
پدر میانوی اگر مقروض چانوی
مگر کهه سیت چهو منه زرو جایداد
مه مهلت دم اکس هفتس تره لله
سین کهترس اثر بو زنت سو گفتار
کرن می سیت چهوی تحریرات بسٹ
خلاف وعده سبنه سیدی تره زنهار
سنت سنگن ته برسر مالو یکبار

سیاهی شرح نه عالم شاد سیون
به خوشنودی موتره رن چشم بیدار
ملله دکهیا وه ناوک خوان نعمت
سلنت سنگه و تهو دین تش دم اجازت
گرتهک کتوزی مه سیتن فیصله کر
مگر مقروض میانوی انده وند آسو
ادا م کرنه ای مرد محابا
سپین خاموش بالکل گو پریشان
رقم کهه سیت چهمنه ای نکو نام
مبر غم چهوس بو هورن و اچانوی
مبر غم تها و بالکل خاطر آزاد
کری آدا رقم تت چهو مه بالله
دپن و اپس تس کن نی تنکرار
بس انگه بو دمی اک هفته مهلت
تره لچه روپیه همی زان پس بکیا
دتش تحریرتس از چار و ناچار

تنگی پدوی نخ کر ظاهر زه فی الحال
پیاسخ دیو سه کهارنی ای خردمند
اگر چهوک بر هنر لاگم گرس تال
به خوش خلقی دپن تش ی برادر
ازان پس گو بدوکان آ هسنگ
گرس نه نعل تش از راه دشوار
پس از مدت بدهلی وانو یکبار
پیکان گو تیزیون باد تره اته
بن رخصت نکس تش گو دواته

مبر غم چهوبن لا تانی هنرمند
بو از کسب و هنر لاگی گرس تال
زه بخت پیش مه کیبا وکی انکو فال
دیوس غیرت سنت نگن هدم
کری دلخوش شو زهنا در غم
نه بو زنت لا گهارن نعل یکبار

کرن کسب و هنر اروی نعیج و ج
غرض مانع سپن ح ان مرد و استاد
نه دوتیت گو سنت نکه خوند و
پس انکه دلنوی سه ... کهاس
دپن دلخوش شن گر نه مین کند و کم
دپن دلخوش نی ابن گو کهارن سیبار
نه دوتیت نخ پیه سیبار
دپن واپس تش پسپن چهوی مقرر
دپن تش کیباو مه ... و ریال
بیزار زاده ابهرو د لاو
دلبند دلخوش کرکی گو ... نه
نوی سنجاه دپن ... و پیه
زهی دلخوش ... مه ان سپین ... خاطر آزاد
وینه مبارکو دل آ ... زرده نان
سوای تاب ان گرسنه خاطر آزاد

وزیرن دپونس پنن امروز نکراہ سحر آو گاہ
مہ بر احوال خود کسمو لو صبح آو زن تشریف
پتہ سنتھ پن انوت از لو تشریف ننکلیف
زہ ماور بیہ یتھ سنتن کہ سند ستکھ لجاب کنہ غم بحرین
نہتن چھوی زہ امت سنتکھ پچھوی غم بحرین
زہ ماکھ سنتن سنگھ سنتکھ بگوینتن سنگھ تنونہ افسان
لو بوزت گوینتن بیربل تمہ تنونہ رو بیاد
وین با بیربل خرد و نونہ رو بیاد
زاول تاج خرد و بیاد

زگفتارِ آہنگر گوسنت تنگ
وچھِنت آن گشمکش آیس ٹھاہ تنگ

پتہ نگہ دپونہ نش کھارس صبر کر
مہ دم تا صبح مہلت ای ستمگر

نگاہ یِ لے شک کری بو حق ادائی
مہ مجبوری چھ ونکن دم رہائی

گرہ ہون با بیربل چھوم چارہ ناچار
کری زان پین دلخوش ای ستمگار

رہت گو کھارتھ سند نا و بوزت
در اندیشہ گراہ اک گوسو روزت

ازان پس دپونہ نش کن ای برادر
زہ چھی تا صبح مہلت کتھ چھونہ ڈر

نہ بوزت آن سنت سنگھ داو یکبار
ہتون سوی بیربل ٹھ مارن بدربار

در آخر واتو اندر محل شاہی
سپن حیران وچھت آن کجکلاہی

مرخص دچھونہ تت گیمژ عدالت
پکان آسو بیربل گرہ کن بفرحت

وچھن تامت وزیر نیک کردار
رنجس بیو ابہ نیرت کر یک یکبار

پتہ نگہ دٹھونہ سوی یکدم در آغوش
سٹھاہ خوش دل سپن تہ آو در ہوش

بہ ہمدیگر کرک تعظیم و تسلیم
بشفقت اکس اکس ٹھ کرکھ تکریم

ازان پس نیو وزیرن سوی باغ خانہ
بمسندگاہ خود فرش شہانہ

زنگا رنگ خوان نعمت کھیاہ ناون
ملذذ قند و شربت چاوہ ناون

سپن ارخوردہ نوشی یام آزاد
سٹھاہ گو شاد دل آن سر شمشاد

ادا گودوہ نہ شب تام آو نزدیک
جہان آو برنہ از ظلامِ تاریک

زاول داغ سنگھ داو بیاد
بجلی مع موہن سنگھ باونتھ حال
بکھتری وموہن سنگھ نیک اقبال
وین فقط مع زیربنیک دوبارہ
بیرن خون جگر نم دوبارہ
بیاغ دیتو سنتمر ای غمکسارہ
اگر چھی گمت غنی زلادی

مشو غمگین رشتہ حل مرادی
دلاسا کرتہ نش ٹھ شاد سپین
ز قید غم سو زن آزاد سپین
بہ ہمدیگر کرکھ کنہ دوہ بفرحت
بیک پیالہ نوشی ہند از محبت
الا ای ساقی دم مہ دنگین
گمیدو کنہ سوی در پیالہ چین
نہ چھت تر تازہ سپن خوب بیانی
لطافت ہیو نم در خوانی
رامی شتن خوہ سنت سنگھ با
وزیر بیربل برای وفع زلا
ولودت دہ دل افادات دماہ
زہ عقل بیربل ان در تراہ
مع القصہ سنت سنگن بیکروز
بہ ہ خود کمن آدہ جگر سوز

Library Sri Pratap College,
Srinagar.

وزیرن لو زمتہ آہ و نالہ
تہ کم چیزن کرک تہوخنہ احوال
چہ کرستی کرن مردس سزاوا
توکّل کرتہ بالکل کرمہ ستی
سنت سنگھ دپوس چھوم ہفتہ وعدہ
تہ لوزت تم وزیر نیک کارن
گرن دون توہ سجاو وزین ساز
غلامو حکم الو لعمل باخلاص
پس انگہ گر سجاوت تہو کھ محکم
کمربستہ غلامان وفادار
غرض فارغ زخورد و نوش یامت
سین آزاد تم مرد یگانہ
نہ ڈلیشت لی لو غلامو سپے ہوار
بہمراہ سنت سنگھ بیربل دراو
سولاتانی ستہ ماہ در عقل و تدبیر
نبات و قند و شیرین مغز بادام

دپن تس کن کرای طفلی خبالہ
مہ کرزی آہ و نالہ وز خوشحال
زبے ہمتی گرزہان چھوس کار شوالہ
کرن حل مشکلن بےشک سعی و دستی
توی خاطر پریشان چھوم زیادہ
غلامن کن دپن عالی و قادرن
بیہ اسہ کرانیو توہ نعمت ناز
بخدمت وا تناوک نعمت خاص
ززین زرکرک تم غرق دردم
محو در انتظار آن نکوکار
سنت سنگھ آن وزیر نیک قامت
گندک ہمتوک کمر بند برمیانہ
بیکدم کھت تمن ہٹ تم زہ لدار
بیئی دروغ خرائط شاد دل دراو
توی کھہ چیز ہیت تم ہرتز و دیر
بیہ خرما الاچی نان بادام

چہ پوس قدرت وزیرن کای ہنرمند
عطا ذاتن شہین از کرنہ فرزند
پین تن از صدق لو لوی لالا
ہمان دوشن پین از زیر قبالا
ادین مژدہ شو دد اچھا لو خرسند
تہ وتم بہ تہ ای مرد ہنرمند
پیا سخ دلو ستہ تم ای نیک کردار
مہ دلو شش گسہاہ لونت یہ گوتار
پین انگہ گرو وزیرن میوہ یکدم

بجۂ دوچۂ
ولن کھاریس کرن مردن لشان دوچۂ
دپن تس کن کرہ امیر و دبیر و
پیس سیت و عمری آسوی منفر
بجۂ صورت مہ کرسوان جا لو دل نشاد
کرن کھارن پس سیل آوہ آزاد
نہ خواجہ وان تہ نش سخن منفر
کرن کھارن کرن کہ ہیمتہ زیمر
اکٹر کھاریس تس تعلیم بیانس
پنا حکارہ کرن سنپلیم بیانس ہم ہر نقاب
دپن پی نش وزیر بیانوقتن زیمر او زرکو بیب یتنزار
کرنن دل صیاحانوقص تو حصنن دوانہ زیر چھن یاد
ازان انج ہر مسیح بیاد روی لگہ لہ تون دوزنا شب
بیچان تی تما منزل لو دو نثم و اشم مطلب
نا جیوات

سلنت سنگهه ډیته وئ گو حزین دل
دپن لس کای وزیر نیک اختر
یه وتتی وچو تئو اک مرگذاراه
تت اندره وچه تو اک تازه قراه
نه ډلبشت دپو سلنت سنگس وزیران
صلاح ئی چهوم پوان ئی نیک کردار
نه بونت تم قبر پراټن بیکدم
وچهت مرده وزیر نیک کردار
زه کډ شمشیر یکدم از میانه
به حکم آن کټن شمشیر یکبار
زهن و ایس ترټنی نگ مرده دگو
بسوی خانه کهتری گزهت بے
به پیش وکهت گی بیجا با
سیئن حیران کهتر ډیشت من دون
چهنه خالی یه گنت کهه دپو نه پاس
کران آسو پان پهس سیت گفتار

ہتس آ ویاد تان پنوی سو مشکل
لبان پنځایه آن کهتری ستمگر
وسیع میدان نهایت آسو اراه
دفن کر منت تت اندر آسو مرداه
به تدبیر و هنر روشنضمیران
کران مرده براز گور یکبار
ټهس پټ مرده کهارن اندران دم
سیئن دلخوش دپن لس کن تنکرار
ژټوس زنگ سیت ل بهرنشاخ
ژټن زنگ لس بیکدم چار و ناچار
از ان پیس شهر سی کن دراه فی الفور
بصبحن و در آخر وا اتهن پے
به مسندگاه او تم بیټه یکجا
دس اندر هتس گو پور بدطن
وزیر کته پاټه همره نوجوانس
وزیرن دپوسته منت ئی تنکرار

دپن لس کای وزیر نیک کردار
اته ونت گڅره ډیتی بسیار
چهوان تیر بر خون یکدم جی بو
وگنه زکی ساته پهه ډوبه بهی بو
غلام ابدون زه ای مرد نگون
ازه ساس وپیه نقد گزرت یکبار
یه وچهنت ډنگ لښتر الحی زنشانه

چهت ستند داده لگو چکر بوز
اسم گو مدتهاه ژمارن تم گان
بکوه و دشت میدان شهاران
هنکت و اک لاپو از بعد مدت
و چهم بته لاش ستند سر هت
ایه گو دریافت چهه کرمت مژده
زه بے الصافو کهه مارن یو محدوم
ده کهه پاهن هوت ای بدگمان

19

سو همیدم آسو نتن بسن تشب ودوز
نهایت پهنز نیک ته وانا
غلامه آسو اسه نتو نتخوی رغ
بلا ئن اس سی چاپونی قرضدار
نتو لنن بنکینن و پونی تنکبار
زره سنن دوپه ډیکن اونه جب
وزیران بوزنسوی گفتار پهنت

فیقیر کوتاه نه اچهارای مروینهاپ چهوی تیج ئي ما
پنچ دویسته زی ای نیک الحواب
جهی نیران سین گمنته صدیا تو وی قرض وی مصدر سیکچھو
وزیران ونمنی قرضن قرضدار ونه تاسنج چهو
سبح چها قرضی خدود وپسته نمسیر چهیون انسیدن قرض
بعد بس ولکن چهوی کاسنج قرض ان قرض

وارد شدن خواجه سن سنگه با وزیر بیربل در شهر خود و ناکام شدن موهن سنگه از وزیر بیربل

ایا دت شاده دل بقا و شاد و مسرور
مفصل وان اگرچه قصه چهو دور
غرض هامی سپین باست ره دلدار

چهونه مه مارمت یا هارمت خون
نه زانن آن غلامِ نیک طینت
نه زانن مول پیند زاه نه از تام
ببکبر وزی به مِی نتشِ و اتو ناگاه
ٹهاه تهکمت آیه سو از راه دشو آ
ملذ ذکهبا وه ناوم خوان نعمت
سپین از خورد و نوشی یام آزاد
مِه هتوم نار پلنس تا سرو یا
وگرنه چهو منه کانه تعلق اس سیت
دیوس زان پس و زیر ان ای بد اختر
دیوت دارم مِه مسند مول فرصنه
غرض آسی کهٹون ته قتل انسان
ته چهوی خونک بهادن ای ستمگر
کهرگهتا ربوزت گو پریشان
وزیرس نار پاره کرنه زان پس
ته ڈیشت گوسن سنگه شاد لبیا

گواه تت پٹ مِه چهوم آن ذات بیچون
بناحق چهوک مِه پٹ کهارن ته تهمت
تمک مطلب وتی ذ آغاز و انجام
دفت آسو ثبر بالکل ای نکو جاه
به مسندگاه بهنادم به یکبار
زنگا رنگ جا وه ناوم قند و شربت
دتن لاف خودی بے بیخ و بنیاد
بوجه آن قرض کڑمس لقا یا
نه هن دِن کنه به اهندس اسی سیت
ته کر چاره ہین ون ای ستمگر
کرن انکار چهوک ون پنه غرضنه
چهونه انکار سیت سپین ته امکان
عدالت چان کرخو د شاه اکبر
زبیم شه سپین چون بید لرزان
ترہ ساس روپیه دیتن هر جانه وپس
سپین از قید غم آزاد یکبار

غرض بل شب سین به پاسبان بس
سین خفته طلایف جمله ته پاسبانس
سنت سنگه مع زینبک کنداران
سین درخواب ایا [illegible] نست
نگاه [illegible] قناب کردن سین اندر نور الفوار
[illegible] گمر سین [illegible] فاق [illegible] اطراف
سین عالم منور [illegible]
بجلیمیت [illegible] ورشید [illegible] ازخواب بیدار
پی انکه گی تمی [illegible] طلاکار
بجب سنتی و لکی [illegible] عنبر بیز
جهلوک پاناه [illegible] گل بدن
و لوک خواب [illegible] تن تنا و ل
[illegible] خیزان سین [illegible]
[illegible] شد سین پانشد
[illegible] سینه ولدار
زبعد آن [illegible]

دپان آسو کیاه سنا گرآسته تهتو دؤ	مهن طلسی دمه بو یاونس ته پوه
دپان آسو کرته هم حق واره کاره	رٹن طلسی بو پانس همکناره
درین گرداب گو منت بسیار	زبهر گل سو زن بلبل گرفتار
به مغروری سوگنزران ثه ته آن	برائی او مس دل تر پریشان
در آخر وعده کر منت یاد پونش	خوشی پیدا دس منزگی سٹهاه نش
دپن فردا گرهی اک هفته اتمام	شرائط میانو بے شک وانه انجام
موهن سنگه تهاوتن و ن دخیالا	ننس پائی اکو ساروی مکافات
بدیگر سوسنت سنگه بیربل هم	کران تم عیش و عشرت آس باهم
ازان پس پیو سنت سنگس سو ده یاد	سین غمگین پیو درناله فریاد
ته ڈیشت تم وزیر نیک کارن	دپن نش کن تمی عالی وقارن
ته کم چیزن کرگ تهو خسته احوال	مه گو دل رنجه ولول باد تم حال
ازین اندیشه موکلا وت مم غم	مه ده دل حسن ظن چهوم چانو محکم
بپاسخ دپو نه نش کن ای سرفراز	ته نش حالی مه کرمت بشیر راز
سین امروز آن وعده برابر	تمی تشویشه سین گوسه ابتر
موهن سنگس خیالاه پو ردل	مهن طلسی شرائط میانو قابل
کران گفتار باهم تم نکونام	غروب گو آفتاب وقت شد شام

٢١

کران باهم تمی تکرار و گفتار
سنت سنگس وزیرن دیو جهاندم
ونی تدبیر تسیند وزنجم
ته کراول ضیافتهای شاهی
کباب و نان و بریان مرغ ماهی
دنگا دنگ کرپلاو شیرین و نمکین
قهر با لس تن با عز و تمکین
کرک مهمان نوازی پهتو گر [illegible]
[illegible] ته بیدی خاطر آزاد
تمی تیتن ته کرو تپن [illegible] و اکرام
بلا شک وانه جانوی کادانجام
نمی وت عیشی [illegible] کن نز
لها وتنه دادمی داروی اقم
تن قاید نمی وته نیستن [illegible]
بجل دیم وزیر بردم پریشان

سخاوت چھی کرن عاقل تہ مقبل
سخاوتسی دین کار اُ آھی
سخاوت کرنبک سارن تہ افسر
کران حل مشکلن بے شک سخاوت
ازان پین د پوسنت ننگس و زیرن
مگر آسُن سو گنہ از قوم سنجار
ونت سی گوسنت سنگھ انو نہ اُستاد
وزیرن دیوتس امیر د بخار
بیہ دروازہ کھولت تو بناوُن
کرن کہہ "پاو ہر از سنگ مرمر
کمال کی سنتیہ دروازہ ٹھہراد
نقاش تت پٹ تہ کر تہتو ای ہنرور
ہوا مالاہ بناو از چوب لایق
تہ تت خانن اندر زنگینیاہ کر
بناوت تھا و دروازس اُو یران
زلعب آدن بناون ہیر بے شک

خدا ہر دم کرن چھوک حل مشکل
بخیلے پرنت اکس سٹ چھی تباہی
بلا شک پرینی پر وازادہ کر
اگر چھوک نہ دہ در دل نصیحت
انن کاریگراہ زہارت تہ فوراً
ونن کیھ چھوم ہتس ای نیک اطوار
بخدمت و اتناوُن با دل شاد
مکانس ہیر تہناوُن بیکبار
بہ عقل و زیرکی استادہ تھاوُن
زسیمنٹ چونہ سُرکی واٹ تت کہ
جرت لعل و جواہر چونہ تت تھا و
گرزہن نقاش چینس مغربہتو تر
بہ نقاشی کرُن لائق تہ فائق
جراکاری کرُیس از لعل و گوہر
وچھنت تت کن گرتھی تہتو عقل حیران
سدُوی تو پاو بھٹن تُون تہ کراک

بکار خود مین مشغول کییار
باولّم بخار او ستاون
بناون ہیر ہر طرح خوش صفاتن
کرن نی پاو تت سنگین مرمتن
یہ ہنر و زیرکی و عقل و حکمت
زہ پاو پیمانہ یم رودی نتی یا
یہ آن جائی کنُوی پاو کرتہ بریا
زلعب آدن کرن دروازہ بریا

یہ تو بیرو زیرہ نیک کردار
بناوُن ہتو از فن شہانہ
کرن دروازہ بیرون از مکانہ
نکاس ہیر بناون نیک آسن
تہ لوزت مرد بخارن با سان
گرتھی ہتو نہ تہ لوکن کمر تہودار
ہتوی کیسانہ کر امیر د ہوشیار

ہوا مالاہ بناون خوش زیبا
کرنت تھاوُن دروازس اوُن ان
وزیرس سخ پیر انگلہ آو لار
وین تس سخ زبیب سرود ار
خسم تت سکا منز اونعام بیخ
وچھنت تت سُن سُن مرحبا باد
وین حکا تکبیرس نو نہ انعام
بیب انگلہ تس انعام و اکہ بیب
سکان و نشن کاس گعبت تکن نہ بن
ضیافت کی ناہی کتہ بخاون
وین زان اس سمان نعمتن باب
بتہ لعوزت از دوانہ ازانہ ناوت بن
دیگ ناد نک خوان اخ نیرک ز قا
نیباریہ کرنگی نیرساخ عالیجاہ بن
دلعبزن و ساری عالیجاہ بن

سین اجماع شهر کړ لوک لسیار ... زطشت نه ردتوک دست پاک یکبار

سجاوت قاب با آدا تیا اوک ... سونک سر پوش قابن ٹھانڈنڈاوک

هژرک کهن خوان نعمت شاد دل گے ... یوان وازه کران خدمت پیا پے

کهتن نعمت متن دان خو سین شاد ... روانه شد میا وائی خود آباد

ازان پس همساین نادداوک ... متن کنو انتظا ماه پورنهاوک

پکان گے یک بیک همسایه یکبار ... بهمراه موهن سنگه شاد لسیار

مگر بالکل موهن سنگس گرم چال ... دپان آسو کس مه هیو فرخنده اقبال

تکبره سیت سوی مغرور گوشت ... زراه ذات باری دور پیومت

تکبر زاه ته کړ زنه ای برادر ... کرک بد وی ته سپنک خوار و ابر

تکبر کر عزازین سین خوار ... گیس نال جامه لعنت یکبار

نصیحت چهي ته کړه ایمرد باهوش ... زلتن نهاوکرد نه هرگز فراموش

رسیدن موهن سنگه معه همسایه برائی خون فت خانه سنگه بکار خود ردضیا دره سنت و پشیمان خیدن

غرض یله آن موهن سنگه جوان بخت ... سین و ارد لصحن آن نکو بخت

وچهون بعید و غایت انتظام ... و تهر منت فرشه کنه اطلاس و دیبا

تمک باتی وزیر نیک کردار ... وچهون بردر سوا استاده نمودار

کهران مهمان لوازی تیه خلاص ... خاص زنه عام مح تش نمن نمودن

گرنده مان بمنون نمن تش مح عام ... نه خاص ان

وین لعن کن کهسو نوه پره لوابختان ... و خیلان

کهیو بغم ملنذد تن ... بی ساری کار سیاب

بیعوزت کهنت کهیت بیسمی ... مرد نکو لار

از ان پس ان موهن سنگه دلاوړ

نون پاون سو کهفنو نیوه فی دیر

ویهم پاو پوی کهن تش اندلوبهه

بیو ا ماله کړان نیف مر یکبار

دلونی نامت و زیبین خی تنکبار

فرمین پتی کړه ای تر و خوین لطوح

ته کړ متنن باسنت انکیم سرایی لوی

نکو معا برد از نیوست ته اشتن

اگر نیف ز نیند یک بیتی جان نن

شرط گوی پور گړه و پښ ته باتن

اگر دردست ته لگه یی جان لیند

ت انذر آسو کیاه انکاریند

بیوا ماله کړت تهغا ای نکوکا

پچهو نه انکار و سندن یکبار

پس انګر دیلو نه تش استاد چهان

بیو امال دان ته کهون نیوجو انن

به هیچ یکبو آسو شرطا کړمت

به تیر شیو تحریر کړمت

سنت لسنگ لیس پیاو منت زنانی

زنکبیت هنف جوت علذر بیانی

بیو ک عده مین ووان از پس لور

بیو مین لیکن بیو امال کړیه منتظر

گه هتف ز هیمی لیکن یبی

گه هتف زنه یی غاتن یبی

درین غم کیاہ چھو حاصل پان مارن
سپن عاجز دین ون گیتس بہ راین
پس انگہ دلخرین گو سوی خانہ
سپن بیمار سوی مت کی بہانہ
موہن سنگھ تا ون ون در غم یار

چھو کیاہ ون چارہ پیش نواہ روا بہ
یہ آسیوم سرنوشتس ہی نقوز
کرس محروم از عقل نیکرن
عقل ستہ چھت سپدین بی جران
امہ ات لکھن بدل دژم ہو امال
اتی کرن لو باکل خستہ حوال

ہمیس کنہہ تت اندر آسو ینہ انکار
مگر یم رٹ بدست خود ہو امال
از ان پس تم نجارن ژ ژھ ٹیتس
نہ زانُن وار کنہہ ونہ مس زیرس
تہ ڈیشت غمہ مس پیو سخت مشکل
اچھن لج ژھونُن تس سرو رواں س
کرنہ لگ آہ سردانہ دل براری
دپنہ لوگ آسمانس ای کج اندیش
کرم خامی دتو تم اک ہفتہ مہلت
تمی وقتہ امس پُد لاگہ ہا نیای
کرم کیاہ کار بالکل دراسن خام
سنت سنگس اگر دمہ ہا نہ مہلت
امی ونکن سنت سنگھ کرنہ آزاد
امی ونکن امس گرُخانہ روشن
امی گرضایہ میالوی ننگ و ناموس
امی کرنس لو ونکن حال حیران

کرُن اقرار آسوس چارہ ناچار
تہ دس فورا ژھٹ اٹ کیا چھو احوال
اتھس منز ہت موہن سنگھ دراو پس
فقط نظرہ کرن تس دپ لیندیرس
ہتن زہر ژٹ دن چو مرغ نیم بسمل
چھو کن پیو لون تس مردیگانس
اچھو کن خون دل تس پکو یہ جاری
لو کرتھس ہگینہ دلخستہ دلریش
توی کرن پیوس دریای حسرت
لو ما ناکام گژہ ہا ونکس ہا ی
تمی دو بہ واتہ ہی ہمہ کار انجام
یہ ما ایہ ہم مہ ونکن بیزل ہت
لو گوس ہا کلم اسُنہ دل کرُن شاد
زغم بیرون کرُن ہا نند گلشن
خجل کرنس سٹھاہ الوم دکس کوس
غم ہجرانہ سپیتن تیر پریشان

یہ ستر پیو اکس ون بس یو بیمار
شادمان شُن خواجہ سنت سنگھ
ورمائی یا فتن از شرایط شعار
از دست بربل

۲۴

وگہ سوان سنت سنگھ دنیا وبیچ
ستین از زنج وغمہ آزاد یکبار
زوین غمہ نہ فلوین ان ہیچھ بیل
کریک بامھ گہ نقرہ یا ببکس
وزیرن ونو مِس اسی یار دلدار
فنین آزاد از شرکان دشوار
انس ضمن محبان

بیاں نخ دلو ژتس سٹھاہ منیوان حسلامت
ژہ دس بھم زیکل رود سل جالی تس منن
قیامت نام ہیمہ غمن اندر سوبالس روینہ قنا اس
نیبرن چہ رسوبا تکن رہ ملو ہ
بیبرن آزاد دپانی حبیب تلیہ و ژہ
خدا تجہ لی ہمیشہ نغمہ دلیہ پئیرمت
حبرا سوخ خیرہ پیشہ خم
سٹھاہ منکن ہسہ رشم رمت

زین گرداب غم موکلا وتهس ٹری
اکرڑنی مدا تهونی سلامت
نخواری ژه ژمارت چاره میاںکو
بوزت آن وزیر پر مهرمند
زن بتس دم اجازت ای نکوکار
پس دپوستن بتس ای نکوای
چهوم دردل سٹهو چانوی محبت
سیتن گزهم تسکین دردل
وزیران مضطرب به چهوسو دلدار
بوزت گوستن سنگهٔ شاد وبالکل
کس هفتس ٹن گره سوی به مسرت
به آداب تکریم و باعزاز
فزون ساز ورباب چنگ وهم نے
دمادم آسوتس چاوان شفقت
تمامت دقته فتنه بفتنه گو پٹه
زن تان دوت طلسی بکیبار

ازین سیلاب غم بوٹهه کهاژهس ژی
وندت لگنی پدن میانه هٹک رت
غلام داغداراه چهوس بوچانوی
سپن تس پرٹ سٹها راضی ته خورسند
ژه پنش راضی سٹهاه چهوس ای وفادار
بوکرنزاوت کری چشمن اندر جای
اکس هفتس دمی نه بوژه رخصت
زشوق توبه گمیت پای ور اگل
کرن اقرارتس از چار و ناچار
فلوس خ ال از خوشی مانند بلبل
رنگارنگ کهیاوه ناداخوان نغمت
کرن خدمت تمس آسوی بصدناز
نگارین پیالنی منز می پیاپے
سُرُوداه بوزه ناون از محبت
وزیرن کرسکهر از حسب مجبور
ژتس پند ونصیحت کرنه لیا

وین تس گن کره ای جعل ات ترعب ترتیب
نصیحت بیان کرنه زاره ومیوثر تلیف
سیتن پیروی بوکنتن شتر تنگ
نزاره اگر ناوده حاصل
نصیحت سوچن شیه دلاور
وزیران نوجوان گهیاوه ناو ترتمه اعیاب
نصیحت کامرکنهه پاکهن بتیب
ساتهی کرکن زاره نیونی
تمیر ستن پچهی چانوی کر ودتعوار
سیکهه چانوی وزدلشاد
مبار و ا سنگهه وزو بباد
بیمراه سنتن سیدکر ته بباد
بمستن من ته سیدن خوی
بهیبران وزیر سینسن خوی
سیدکر بیدن مروی
عبد زیره جو بر سیدن شتفار
زبره تبن از زمر
سنتن گم ج بوته

بوچهس بیه ثی خطا زدای نکوکار
سزا توبهم بلا شک اندرمه
مگر بخشن گزهم تی پاس حق ته
کرم توبه دوباره کرنه نوکر
مبدم معافی پیار رخصت چار
ازین پیس زاره پشکس نهو کار
ای بدوی گزهم یکدم زنن ته
کری به عاجزی نه ببے بهایت
وزیرس گودس اندر برایت
وین نمی خداکری برایت
ونوی کرنس ازخوخود بهبرایت
زیدآن نصیحت پیلس وزیرن
کرن پند ونصیحت برآن زن
وین تی ویم کهنه از نسخهٔ زنهار
اگر کارخود پایی ترغیب

هنرن معافی مه نش ازبس ندامت | سپین ارضی زه تت پټ از صداقت
دیوس واپس سنت ای یار غمخوار | مه چهوم تسلیم بر سر چاتو گفتار
ته بوزنت آن وزیر نیک رایت | سپین دلخوش تمس پټ بې نهایت
ازان پس هتو نه رخصت گو روانه | بدهلی واتو سوی اندر زمانه
بدولتخانه خود واتو یکبار | سپین باپادشاه مشغول دربار

عقل و حکمت وزیر بیربل

غرض طلسی سنت سنگه شاد باهم | کرن تر عیش و عشرت آمن بغیم
اگرچه تم همه بگیر سپین شاد | زروئی بیربل آن مرد دانا
تمس دتومت خداین عقل کامل | زاول تا بآخر پور حاصل
زسرتا پا سو پر از عقل و حکمت | سټهاه عالی نسب دی شان شوکت
تمس ثانی نه کانه در عقل و تدبیر | بدنیا آسو توه کن زیاده شهیر
به گفتار و به تکرار و بر فتار | فزون شیرین کلامه نیک آثار
سټها عالی بلند آن نیک اقبال | خداین بخشمنت تن جاه و اجلال
به عقل وزیر کی تش کانه نه همتا | جهانس منز سو بیشک آسو یکتا
اگر باور نداری ای برادر | نظر کر بر موهن سنگه لادر

پیوی ماہ منور کیاہ چھو دتیان
سپن معراج ان اندر نمایان
خداوندا زہ کتن انبی و فضیلہ برگزیدن
چھوی ماہ منور یہ کس تہ گنہ من چھوی بڑبان
زہ اکی پاسہ چھین خلقان چھوی تہ دیت
چھیس کی فضیلہ سنین [illegible] ہند اربی وجای قیاد
بیوہن [illegible] وتہ وتس ہند ارد جای
عجب نوکرین آرک فیفاہ و
غرض چھوم آرک مشتقاہ نہ

شعرخوانی کرت لاگون سخنان
علمیت چھیبہ بالکل چھوک زبران

اگر آسی تہ یت منز کہہ شکایت
کرن مضمون شناس تت منز کفایت

کرت اصلاح بدزان نہ حرفن
خموشی تم کرن بیشک ہر فن

توقع چھوم مہ از ہر دو ستداران
پرن این نامۂ عالی درافشان

گزہن خوشدل کرت تم بے نہایت
کرن شکری دا بے عدد و غایت

عدو میانی گزہن بوزنت پریشان
ہرت ین زن لگک حشمین اندرکان

دزن درنار حسرت تم بداوقات
خدایا ای ہیک تھکوی مکافات

توکل کرتہ بر فضل الٰہی
کری حاجت روائی ہرچہ خواہی

مہ تھاو توقع تہ یارن دوستن ہند
مہ کر یہ واتہ بالکل دشمن ہند

چھو تت راضی خداوند دو عالم
یقین بئی تھاو دردل پور محکم

تہ کر پرتہ نش خدائی لاشریکس
غفور س تہ کریمس تہ رحیمس

اگرچہ قصہ چانوی وانو اتمام
مگر چھوی تسندی انعام واکرام

سپن الحمد للہ قصہ اتمام
خداین ان بفضل خودیہ انجام

یہ قصہ ہفتصد و ہشتاد ابیات ۷۸۰
زخون دل دیم ازباری ذات

سنہ گومت زہجرت سیزدہ صد ۱۳۰۰
فزون شصت و دو سال فرخ خد ۶۲

زناہ پرنور رجبن آسو تابان
ستم تاریخ یکشنبہ بدوران

شہاہ عالی ہمہ آسو تابل
نہ کسی زیر چھوی سو کامل
بہ خطرن زیر بلاتک چھوی سوی
جہانس منز تہ عالمس سوی مہ بہ
فزون عالمس تہ کس زیر مونہ
شنند ترغفار بالدین سیہود
چھو منز ناو سیفالدین

۲۷

خداینو نس عزت شادو مرود
بیہ اکہ دوستہ چھوم یارجانی
بکار زرگری نش کانہ ثانی
دیان عبدالغنی نش و موصوف
ہر ستہ ناوہ مشہور و معروف
تمو دیتم یہ ہمت ای برادر
یہ این قصہ تہ کا شرترجمہ کر
عرض کر بس او یہ چھو دلدار
نگوم تمو یہوو تم قصہ تیار
خداوندا تمن کر تم باسلامت
مع اہل و عیال و مال و دولت
بیہ کرتک عطا ایمان کامل
لحمت تھاو تک با تیک شامل
پرن وال تہ بیکس کا تبن ان
خداوندا عطا کر دین و ایمان

Library Sri Pratap College,
Srinagar.

مُناجات بدرگاہِ قاضی الحاجات

الٰہی ہاوُ دلس دس زرِ رُت — دِس دل زبدی کرنس ہدایت
دِتس توفیق رُت بر نیک اعمال — ہدایت رُت کرُس یدوی چھو باال
خطا کرِتس عطا از عفو یا رب — دِتس دلچین اچھِن تی گاتس یا رب
بحقِ آن شہنشاہ دوُ عالم — پتم آن رُت کرُم ایمان بستم
کرُم ماہ پد داخل بجنت — نتھوم تم بہت مہ از نار سقرپ
گرفتاری نِشر کرتم مہِ آزاد — بدنیا و بعقبےٰ تھاو تم شاد
مہِ ہیو چھو ینہ لعالم کانہ گنہگار — بَرت بدیو سراسر چھوس نگونسار
سراپا چھوس مت از جرم و عصیان — کرُم یدُ زاہ برمنہ خوف بزدان
زمانس منز مہ ہیو چھو نہ کانہہ نادان — مہِ در غفلت کرُم ضایع پنُن پان
خدا و خدا مُدا مہِ پوُر کرتم — روا حاجات مہِ دِلکی زِ کرتم
وسیلہ آسس ہنٹی کُن پیُنُن پیر — جناب شیخ حمزہ قطب کشمیر
مرچھوم یدبیر حضرت غوث الاعظم — چھو سارن اولیاءن ہنٹ معظم
تہندی پاسہ گنہن کرمہ گزران — بہ ہر دم کرنہ میانی مشکل آسان
مناجاتس قبولیت مہِ تھاوُم — ہشتس دوستن ہنٹ دانم دِم

ملنے کا پتہ

غلام محمد نور محمد تاجران کتب مہاراج زنلیر گنج بازار سرینگر کشمیر

(شیام) آفسٹ لیتھو پرس دہلی

SRI PRATAP COLLEGE LIBRARY
SRINAGAR (Kashmir)

DATE LOANED

Class No. ______________ *Book No.* ______________

Acc. No. ______________

This book may be kept for **14 days.** An over - due charge will be levied at the rate of **10 Paise** for each day the book is kept over - time.

S. P. College Library,
891.441 SRINAGAR. D75B
DATE LOANED
A fine of **one anna** will be charged for
each day the book is kept over time.
16055

SRI PRATAP COLLEGE LIBRARY
SRINAGAR (Kashmir)

DATE LOANED

Class No. ____________ *Book No.* ____________

Acc. No. ____________

This book may be kept for **14 days.** An over - due charge will be levied at the rate of **10 Paise** for each day the book is kept over - time.

SRI PRATAP
LLEGE LIBRARY,
GAR.

of College
can borrow
time and
for one